

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk
22.01.2024

Klage over omtale af Vestbredden og Østjerusalem i artikler på dr.dk

Kære

Du har den 25. november 2023 klaget over artikler på dr.dk. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen

Etikchef Anja Lundberg Andersen, DR Kultur, Børn og Unge

Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR

Redaktionschef Niels Kvale, DR Nyheder

Ledende redaktionschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder

Tværgående journalistisk chef Lars Steen Pedersen, DR Nyheder

Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En klager henvendte sig med den påstand, at DR ikke overholdt egen etik i forhold til korrekt information ved at udelade betegnelsen "besat" eller "besat af Israel" i forbindelse med omtalen af Vestbredden og Østjerusalem. Klager sammenlignede med en tidligere vurdering fra DR, som Klager udlægger sådan, at DR konsekvent og altid skal omtale sundhedsmyndighederne i Gaza som "styret af Hamas".

DR Udland har oplyst, at DR som fast politik omtaler områderne som "besat", men at dækningen af begivenhederne i området er så talrige og omfattende, at omtalen af "besættelsen" beror på en redaktionel vurdering. Det er DR's beslutning, hvornår et faktisk forhold er så veletableret, at det må anses for gængs viden og derfor ikke deklarerer. I den konkrete sag vil det dog efter LSR's opfattelse være ønskeligt, hvis DR i videst muligt omfang benævner Vestbredden som 'besat.' Men det er DR's redaktionelle vurdering.

Klageren får ikke medhold i udeladelsen er et brud på DR's etik.

Det er ikke LSR's opfattelse, at den omtalte afgørelse er så kategorisk, som Klager udlægger den, og Klager får ikke medhold. DR har ikke overtrådt egne etiske retningslinjer og skal hverken konsekvent bruge ordet "besat" om de nævnte områder eller pålægges at rette hele eller dele af tidligere artikler m.m. i den sammenhæng.

Gennemgang af sagen

(herefter Klager) henvender sig til DR - via lytternes og seernes redaktør (LSR) - den 25. november 2023 med en klage:

"Jeg skriver denne klage til jeres uafhængige redaktør i relation til måden DR omtaler Jerusalem og Vestbredden på (eller mangel på samme). Vestbredden, herunder Østjerusalem, tilhører palæstinenserne men er besat af Israel. Dette er anerkendt internationalt og af Israel selv, jævnligt refereret til som "Occupied Palestinian Territory", hvorfor det hverken er omstridt eller kontroversielt (ref. 1-4).

Klager henviser til DR's etik. Klager skriver blandt andet:

"Der må ikke udelades argumenter og oplysninger af betydning." og kapitel 2 "Derfor er det vigtigt at huske, at mangfoldighed, alsidighed og nuancering af synspunkterne er DR's altafgørende kendetegn." og iht. god presseskik "Det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information" bør dette fremgå tydeligt af hver opdatering eller artikel om Vestbredden, herunder Østjerusalem og andre byer/lokationer på Vestbredden. Det er af væsentlig betydning for nuancering af dækningen og den resulterende læsers forståelse. Udeladelse af besætteren efterlader den almene læser i tvivl og kan resultere i en faktisk forkert udledning af hvem der har besat Vestbredden, selv hvis det er underforstået for journalisten. "

Klager henviser som dokumentation til otte artikler fra dr.dk fra den 22. oktober 2023 til den 24. november 2024.

Klager skriver, at Klager forventer, at DR fremadrettet konsekvent omtaler Vestbredden og Østjerusalem, som "den israelsk besatte Vestbred / det israelsk besatte Østjerusalem" eller "Vestbredden/Østjerusalem, som er besat af Israel" første gang området eller specifikke byer/lokationer i området nævnes i en artikel eller opdatering. Klager mener, at det er både væsentligt at nævne, at området er "besat" og at det er "besat af Israel". Klager mener, at denne praksis bør træde i kraft i den redaktionelle linje fremadrettet såvel som bagudrettet og med en tydelig indikation af rettelsen og en anerkendelse af dette under "Fejl og fakta".

DR ved redaktionschef i DR Udland, Niels Kvale (NK) svarer 13. december 2023 Klager:

"DR Nyheder omtaler som fast politik Vestbredden og Østjerusalem som "besat". Denne omtale sker i øjeblikket ofte flere gange om dagen på tværs af vores mange platforme og produkter.

Ingen hyppige brugere af DR's nyhedsprodukter bør således være i tvivl om, at områderne er besat, og at de er besat af Israel.

Der opstår et tidspunkt, hvor et faktum bliver så veletableret, at vi ikke finder det nødvendigt at nævne det hver eneste gang, fx i hurtige nyhedsopdateringer eller situationer, hvor hæmmer formidlingen.

I længere formater og i situationer, som specifikt omhandler Vestbredden og Østjersalems status, bør det dog tydeligt fremgå, at områderne er besat af Israel."

Klager anker til LSR d. 27. december 2023. I ankeskriftet argumenterer Klager for, at DR forfølger én etisk standard, når det gælder omtalen af de israelsk besatte områder, og en anden når det drejer sig om omtale af hospitaler og sundhedsmyndigheder i Gaza. Her henviser Klager til en tidligere afgørelse fra LSR,¹ hvor LSR – ifølge Klagers opfattelse – lægger op til, at DR konsekvent skal omtale sundhedsmyndighederne i Gaza som styret af Hamas, hver gang disse sundhedsmyndigheder nævnes.

Klagerskriver blandt andet følgende:

"Det sker alt for ofte at DR ikke omtaler Vestbredden og Østjerusalem som besat (også i artikler), og i de tilfælde hvor det gør, mangler der ofte information om hvem det er besat af.

I forhold til at det skulle være et veletableret faktum som ikke er nødvendigt at nævne hver eneste gang, så vil jeg tillade mig at henvise til DR's redaktionelle linje hvad angår Gazas (sundheds)myndigheder, hvor det er obligatorisk for journalisterne at referere til myndighederne som værende "kontrolleret/styret af Hamas" (jf. ankesagen fra d. 14. november 2023) og derfor i praksis sker uden undtagelse - også i korte nyhedsopdateringer - selvom det er blevet et veletableret faktum som den almene læser helt sikker har forstået nu."

Samt:

"Derfor bør DR ligeledes gøre det til fast praksis konsekvent at deklare Vestbredden/Østjerusalem som værende "israelsk besat" eller "besat af Israel", hvis ikke bagudrettet på udvalgte artikler fra listen af eksempler, så som minimum i fremadrettet dækning (artikler såvel som korte opdateringer)"

Procedure

Det følger af DR's etiske retningslinjer, at en klage skal være besvaret senest fire uger efter, at den er modtaget. Det er sket i dette tilfælde. Klagen skal besvares af den ansvarlige chef i DR, hvilket også er sket. Klagen skal forholde sig til kritikken, hvilket også er tilfældet. Svaret på klagen skal indeholde klagevejledning, hvilket den gør.

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klager har to grundlæggende klagepunkter:

1.

¹ <https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/brugernes-redaktoer/nyheder/lytternes-og-seernes-redaktoer-artikel-om-hospitaler-i>

Klager mener, at det er i strid med DR's etik for korrekt information, at DR ikke konsekvent omtaler Vestbredden og Østjerusalem som "besat" eller "besat af Israel". Klager henviser til en tidligere bedømmelse fra LSR i forhold til at omtale sundhedsmyndighederne i Gaza som Hamas-styrede. Dette opfatter Klager som en forskelsbehandling, hvor DR konsekvent skriver Hamas-styrede, men ikke 'israelsk-besatte områder.'

2.

Klager mener som følge af nr. 1, at DR fremover konsekvent bør deklarerer Vestbredden og Østjerusalem som værende "israelsk besat" eller "besat af Israel," samt at fejlen bør rettes på Fejl og Fakta.

Ad. 1.

Klager henviser i sin kritik til en afgørelse fra LSR den 14. november 2023, som Klager udlægger på en forkert måde. Klager skriver, at det er obligatorisk for journalisterne (i DR) at referere til myndighederne (i Gaza) som værende "kontrolleret/styret af Hamas. Sagen drejede sig konkret om en klage over en artikel på dr.dk, der i overvejende grad byggede på en pressemeddelelse fra sundhedsmyndighederne i Gaza. Blandt andet citerede artiklen generaldirektøren for Gazas sundhedsministerium. LSR vurderede, blandt andet i forhold til dette citat, at DR burde oplyse, at Hamas styrer såvel den militære som den civile gren af samfundet i Gaza. Mere generelt skriver LSR i indstillingen til DR's generaldirektør, at "det er ønskeligt, hvis DR i videst mulige omfang deklarerer de relevante baggrundsforhold, så brugerne har et optimalt grundlag for selv at bedømme nyhederne. Konkret burde artiklen have været forsynet med en formulering, som for eksempel "det Hamas-styrede sundhedsministerium i Gaza."

Det er DR, der har den redaktionelle ret over stoffet og kan bestemme, i hvilket omfang DR vil indskrive tilskudsinformation som den nævnte om Gaza.

Ifølge DR Nyheder omtaler DR som fast politik Vestbredden og Østjerusalem som "besat". LSR lægger til grund at omtale af krigen i Mellemøsten, som også NK påpeger, sker ofte og flere gange dagligt på tværs af DR's platforme og produkter. Det er DR's frie valg, om netop omtalen af geografiske områders "status" skal omtales hver gang, Vestbredden eller Østjerusalem omtales. Det at udelade deklarerer af de nævnte områder som "besatte" er ikke en overtrædelse af DR's etiske retningslinjer for korrekt information.

Klagers påstand om, at "*denne information er af væsentlig betydning for nuancering af dækningen og den resulterende læsers forståelse*", er LSR enig i. Det er derfor ønskeligt, om DR i videst mulige omfang oplyser, at Israel har besat Vestbredden og Østjerusalem. Det kan ikke forudsættes almen kendt i Danmark, at det forholder sig sådan. Men på samme måde, som det er op til DR's udlandsredaktion at afgøre, hvornår man benytter formuleringen "Hamas-styret", er det også en konkret vurdering fra udlandsredaktionen, hvor og hvornår, DR vil tilføje "israelsk besatte." Det er også, hvad DR's redaktionschef for udlandsredaktionen, NK, svarer Klager.

Ad. 2.

LSR afviser Klagers ønske om, at DR bør gøre det til "fast praksis" konsekvent at deklarerer Vestbredden og Østjerusalem som værende "besat" eller "besat af Israel". LSR noterer sig, at DR Nyheder, som DR Nyheder også har oplyst Klager om, som udgangspunkt nævner at områderne er besatte, men at dette skal ses i sammenhæng med både formatets længde samt det forhold, at besættelsen af Vestbredden/Østjerusalem nævnes ofte og dagligt på tværs af DR's programmer og indhold.

DR har ikke overtrådt DR's etiske retningslinjer, hvis DR i én eller flere sammenhænge i fremtiden undlader at skrive "israelsk besat" om Vestbredden eller Østjerusalem. Derfor kan LSR heller ikke pålægges at gennemgå hele eller dele af tidligere artikler m.m. for at rette disse.

LSR bemærker desuden, at DR's redaktionschef for udlandsredaktionen i en rettelse fra december på Fejl og Fakta har fastlagt linjen for omtale af blandt andet "besat."² Her fremgår det, at DR afventer Den Internationale Domstols vurdering og udtalelse til FN om lovligheden af Israels besættelse af Vestbredden. Det følger af rettelsen, at DR derfor ikke ser spørgsmålet om lovligheden af besættelsen af Vestbredden for endelig afklaret, og selv om udtalelsen fra domstolen ikke er bindende, opfatter eksperter, ifølge DR, domstolens svar som autoritativt, når det gælder spørgsmålet om besættelsens legitimitet.

Det er DR's frie redaktionelle vurdering, hvornår et faktisk forhold er så veletableret, at det må anses for gængs viden og derfor ikke behøves at blive deklareret, når der ligger en redaktionel vurdering til grund. Klageren får ikke medhold i kritikken, og DR bør ikke foretage nogen rettelse på Fejl og Fakta, som Klager mener.

Konklusion og sammenfatning

En bruger påpegede, at DR ikke overholdt egen etik for korrekt information ved at udelade betegnelsen "besat" eller "besat af Israel" i forbindelse med omtalen af Vestbredden og Østjerusalem. Der blev henvist til otte konkrete artikler på dr.dk fra den 22.oktober 2023 til 24. november 2023.

Klager klagede til DR og sammenlignede kritikken med en tidligere etisk vurdering fra DR, som Klager udlagde sådan, at DR har pålagt sig selv, at DR altid konsekvent skal omtale sundhedsmyndighederne i Gaza som "styret af Hamas". Klager så en parallelitet i den sag, og sagen Klager rejste. DR Udland har oplyst, at DR som fast politik omtaler områderne som "besat", men at dækningen af begivenhederne i området er så talrige og omfattende, at omtalen af "besættelsen" beror på en redaktionel vurdering fra gang til gang. Det er DR's redaktionelle vurdering, hvornår et faktisk forhold er så veletableret, at det må anses for gængs viden, og at DR i de tilfælde ikke anser det for nødvendigt at deklare forholdet. Det vil efter LSR's opfattelse være ønskeligt, at DR i videst muligt omfang oplyser, at Vestbredden er besat af Israel, men det er DR's redaktionelle vurdering, hvornår det skal ske.

LSR indstiller at Klageren ikke får medhold i, at udeladelsen er et brud på DR's etik. DR har ikke overtrådt egne etiske retningslinjer. DR kan ikke pålægges konsekvent at bruge ordet "besat" eller at skulle rette i tidligere artikler.

Klager får ikke medhold.

Jesper Termansen, den 19. januar 2024

² <https://www.dr.dk/etik-og-rettelser/fejl-og-fakta/omtale-af-vestbredden-var-kategorisk>